CYD-BWYLLGOR GWE – 05/10/22

Yn bresennol:

Y Cynghorwyr: Julie Fallon (Cadeirydd) (Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy), Ieuan Williams (Cyngor Sir Ynys Môn), Ian Roberts (Cyngor Sir y Fflint), Phil Wynn (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Beca Brown (Cyngor Gwynedd).

Swyddogion Heb bleidlais: Dr Lowri Brown (Cyngor Sir Bwrdeistref Conwy), Marc Berw Hughes (Cyngor Sir Ynys Môn), Geraint Davies (Cyngor Sir Ddinbych), Dafydd Ifans (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam) ac Owen Owens (Cyngor Gwynedd).

Swyddogion yn bresennol:

GwE – Arwyn Thomas (Rheolwr Gyfarwyddwr) a Bethan Roberts (Rheolwr Rheoli Perfformiad).

Cyngor Gwynedd, yr Awdurdod Lletyol - Siôn Huws (Rheolwr Priodoldeb ac Etholiadau), Hywyn Lewis Jones (Cyfrifydd Grŵp), Gwion Ellis Jones (Uwch Gyfrifydd) a Rhodri Jones (Swyddog Gwasanaethau Democratiaeth).

Yn bresennol ar gyfer eitem 7:
Ruth Thackray: Uwch Arweinydd – Cwricwlwm i Gymru

Yn bresennol ar gyfer eitem 8:
Elfyn Jones: Arweinydd Rhanbarthol Uwchradd GwE

1. YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan yr Is-Gadeirydd Gill German (Cyngor Sir Ddinbych), Alwyn Jones (Cyfarwyddwr Cynorthwyol GwE), Graham Boase (Cyngor Sir Ddinbych), Garem Jackson (Cyngor Gwynedd), Karen Evans (Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam), Claire Homard (Cyngor Sir y Fflint) a Claire Armitstead (Cynrychiolydd Ysgolion Uwchradd).

2. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

3. MATERION BRYS

Ni chodwyd unrhyw faterion brys.

4. COFNODION

Cadarnhawyd fod y cofnod a gyflwynwyd o’r cyfarfod ar y 13eg o Orffennaf, 2022 yn gywir.

5. CYLLIDEB GwE 2022/2023 – MONITRO CHWARTER 1

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Gyfrifydd Grŵp yr Awdurdod Lletyol a nodwyd y prif bwyntiau isod:

- Adroddwyd bod adolygiad cychwynnol o'r gyllideb yn rhagweld tanwariant net o £116,306.00 erbyn diwedd y flwyddyn ariannol bresennol (2022/23).
- Esboniwyd bod salwch a throsiant staff, secondiadau a chyfnodau mamolaeth yn ogystal â thrafferthion recriwtio wedi cyfrannu tuag at y tanwariant hwn.
- Eglurwyd bod nifer o ymweliadau a chyfarfodydd yn cael eu cynnal yn rhithiol erbyn hyn ac felly mae GwE yn gwario llai o arian ar gludiant nag y disgwyliwyd.
- Cadarnhawyd bod cronfa cyllideb GwE yn £437,503.00 ar gychwyn y flwyddyn ariannol bresennol (2022/23) ac amcangyfrifwyd y bydd cronfa cyllideb GwE yn £553,808.00 erbyn diwedd y flwyddyn ariannol bresennol (2022/23).

PENDERFYNWYD

- Derbyn a chymeradwyo'r Adroddiad ar gyfer monitro Cyllideb GwE -Chwarter 1 2022-2023.

6. CYNLLUN BUSNES GWE 2022-2023 – ADRODDIAD MONITRO CHWARTER 1

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Reolwr Gyfarwyddwr GwE a nodwyd y prif bwyntiau isod:

- Eglurwyd bod GwE wedi datblygu 31 o gynlluniau busnes sy'n efelychu'r blaenoriaethau rhanbarthol a chenedlaethol.
- Pwysleisiwyd bod Chwarter 1 wedi cael eu dreulio yn datblygu'r cynlluniau busnes er mwyn iddynt fod yn weithredol hyd ddiwedd y flwyddyn ariannol bresennol (2022/23).
- Adroddir ar gynnydd yn chwarterol i'r Awdurdodau Lleol ar y blaenoriaethau rhanbarthol gan hefyd rhoi trosolwg awdurdod lleol penodol.

Mewn ymateb i ymholiad ynglŷn â meysydd gwelliant rhanbarthol GwE, nododd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE:

- Bod ysgolion wedi bod yn canolbwyntio yn fawr ar barhau i ddarparu addysg o'r safon gorau posibl drwy gydol pandemig Covid-19. Cadarnhaodd eu bod yn parhau i wneud hynny drwy sicrhau eu bod yn diogelu iechyd disgyblion a staff. Oherwydd bod y bygythiad o'r salwch yn parhau i fod yn bresennol, mae ysgolion angen amser i fagu hyder bod effaith Covid-19 am fod yn is yn y dyfodol.

PENDERFYNWYD

- Cymeradwyo'r adroddiad ar gyfer monitro chwarter 1 - Cynllun Busnes GwE 2022-2023.

7. Y DAITH DDIWYGIO: ADRODDIAD CYNNYDD

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Uwch Arweinydd – Cwricwlwm i Gymru a nodwyd y prif bwyntiau isod:

- Soniwyd bod cynnwys yr adroddiad yn edrych yn ôl dros y flwyddyn ddiwethaf er mwyn datgan sut roedd ysgolion cynradd ac uwchradd yn paratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd a ddaeth i rym ym mis Medi 2022. Nodwyd bod yr adroddiad yn rhoi sylw penodol i dymor yr haf cyn i'r cwricwlwm ddod i rym.

- Eglurwyd bod Llywodraeth Cymru wedi rhannu 6 cam er mwyn paratoi at y newid hwn i'r cwricwlwm a nodwyd bod ysgolion yn ymdopi yn dda gyda'r camau hynny.

- Ychwanegwyd bod adborth gan arweinwyr ysgolion yn cadarnhau bod angen cymryd camau ychwanegol er mwyn cyrraedd y targedau hyn yn enwedig wrth gysidro rôl cynnydd, asesu ac addysgeg yn y cyd-destun lleol.

- Mynegwyd bod ysgolion cynradd wedi ymgysylltu'n dda wrth baratoi at y cwricwlwm newydd a'u bod wedi cael eu cefnogi gan Gwricwlwm i Gymru drwy gyfresi o weithdai, webinarau a modelau.

- Esboniwyd bod gwaith yn cael ei wneud gyda ysgolion uwchradd eleni i ffocysu ar ddisgyblion oedd yn symud i flwyddyn 7, ac flwyddyn nesaf bydd y gwaith yn ffocysu ar flwyddyn 7 ac 8.

- Cadarnhawyd fod ysgolion uwchradd yn edrych ar hunaniaeth leol er mwyn sicrhau bod y cwricwlwm yn cael ei fewnosod drwy ddulliau addas.

- Pwysleisiwyd fod addysgeg a hunanasesiadau yn newid o ysgol i ysgol a bod strategaethau yn cael eu datblygu'n rheolaidd.. Mae cymorth yn cael ei ddarparu i annog llesiant i bawb ac anogir i ysgolion gydweithio er mwyn creu rhwydwaith o staff sy'n gallu cefnogi ei gilydd drwy'r daith diwygio hwn.

Ymhelaethodd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE ar y pwyntiau hyn gan nodi'r prif bwyntiau isod:

- Mynegwyd dyhead i gyflwyno diweddariad o'r cwricwlwm i aelodau newydd yr awdurdodau lleol yn dilyn etholiad fis Mai 2022, neu i holl aelodaeth y cynghorau lleol er mwyn eu diweddaru ar ddatblygiadau'r cwricwlwm.

    - Mewn ymateb i'r sylw yma, nododd y Cadeirydd efallai byddai cynnal diweddariad ar lein yn opsiwn er mwyn diweddaru llawer o aelodau ar yr un adeg.

- Cyfeiriwyd at ofynion mesur cynnydd ac atebolrwydd ysgolion gan Reolwr Gyfarwyddwr GwE. Nodwyd bod strwythur, siâp a chyfeiriad y cwricwlwm yn anodd ei bennu, ac felly mae ysgolion angen amser i fagu hyder ar y dull gorau i'w ymgorffori gan fanteisio ar yr agweddau sydd fwyaf perthnasol iddynt. Ychwanegwyd y byddai pontio a chydweithio naturiol yn digwydd drwy anghenion lleol, daearyddol a phrofiadau dysgu wrth i amser fynd yn ei flaen.

Mewn ymateb i ymholiad am yr amserlen o ran pryd bydd y dulliau asesu'n ddigon aeddfed i allu dehongli os ydi'r dulliau addysgu hyn yn fyw llwyddiannus na'r dulliau blaenorol, nododd Rheolwr Gyfarwyddwr GwE:

- Mi fydd yn beth amser i allu cymharu hyn. Aethpwyd ymlaen i egluro bod hyn yn bennaf oherwydd bod y systemau newydd yn edrych ar lesiant, profiadau dysgu a'r profiadau yn erbyn y pedwar diben. Eglurwyd bod angen cael trafodaethau manwl yn y dyfodol er mwyn ceisio mabwysiadu dull teg o asesu gan gofio fod y cwricwlwm yn ddull lleol ei natur a bod agweddau gwahanol yn effeithio ar leoliadau gwahanol o fewn yr amrywiol awdurdodau lleol. Eglurwyd hefyd y byddai angen cyngor ac arweiniad gwleidyddol ynglŷn â'r mater hwn.

PENDERFYNWYD

- Nodi a derbyn yr adroddiad sy'n amlygu paratoadau ysgolion i fabwysiadu Cwricwlwm i Gymru yn sgil agenda adnewyddu a diwygio.

8. RHAGLEN WAITH GwE YN YSTOD TYMOR YR HYDREF A'R GWANWYN 2022 - 2023

Cyflwynwyd yr adroddiad gan Arweinydd Rhanbarthol Uwchradd GwE a nodwyd y prif bwyntiau isod:

- Eglurwyd bod y cydbwyllgor eisoes yn ymwybodol o ddisgwyliadau a gofynion y canllawiau gwella ysgolion cenedlaethol newydd. Atgoffwyd bod GwE, y Llywodraethwyr ac Aelodau Lleol yn gyfrifol am ddal y gyfundrefn yn atebol ar y lefel lleol a bod Estyn yn rhannu'r un cyfrifoldebau yn rhanbarthol a chenedlaethol.

- Nodwyd bod yr adroddiad hwn yn amlygu'r rhaglen waith ar gyfer y tymor hwn yn ogystal â'r tymhorau sy'n dilyn er mwyn cefnogi pob ysgol i ymateb i ofynion y fframwaith newydd.

- Cadarnhawyd bod yr adroddiad wedi cael ei gymeradwyo gan Fwrdd Rheoli GwE ac ymgynghorwyd â Phenaethiaid rhanbarthol mewn Fforymau Strategol ac yng Nghynhadledd GwE i uwch arweinwyr yn Venue Cymru ar 22 a 23 Medi 2022.

- Rhoddwyd sylw manwl i'r canllawiau newydd ar gyfer gwella ysgolion gan nodi'r pwyntiau canlynol:

  - Disgwylir i ysgolion feddu ar brosesau hunan-arfarnu a hunanwerthuso cadarn yn ogystal â'r mecanwaith ar gyfer gwella. Disgwylir hefyd bod gan ysgolion brosesau ar gyfer cynllunio a chynnal gwelliannau.

  - Eglurwyd nad yw ysgolion ar eu pen eu hunain gyda hyn gan y bydd yr awdurdodau lleol a'r consortia rhanbarthol yn sicrhau fod ganddynt gynhaliaeth er mwyn cynnal gwelliannau.

  - Esboniwyd mai un o brif ddyletswyddau ALI, GwE ac Estyn ydi gwerthuso'r gweithdrefnau hyn a'u gwella yn effeithiol. Golyga hyn fod yn rhaid cael system atebolrwydd clir er mwyn i bawb wybod beth sydd angen ei weithredu a pha ymyrraeth ychwanegol sydd ei angen.

  - Pwysleisiwyd bod gweithdrefnau arfarnu a gwelliannau wedi newid dros y ddwy flynedd ddiwethaf yn sgil y pandemig ac o'r herwydd nid yw'r rhaglen waith mor syml ag y mae'n edrych ar yr olwg gyntaf. Deilliai hyn o'r ffaith fod ysgolion wedi wynebu heriau dwys iawn i sicrhau fod plant y rhanbarth yn parhau i dderbyn addysg o safon, yn saff. Golyga hyn fod addysgu o safon uchel, llesiant ac iechyd a diogelwch wedi bod yn flaenoriaeth dros y ddwy flynedd diwethaf yn hytrach na diweddaru fframweithiau arfarnu.

  - Rhannwyd diolchiadau penaethiaid rhai ysgolion y rhanbarth am safiad y Cyd-bwyllgor, sydd wedi helpu i sicrhau mai asesiadau yr athrawon oedd yn asesu cyflawniad y disgyblion o fewn y cyfnod hwn, gan ei bod wedi gweithredu fel system effeithiol iawn drwy gyfnod ansicr.

- Nodwyd bod Estyn bellach wedi cychwyn ail-ymweld ag ysgolion i gynnal arolygiadau, a nodwyd y prif bwyntiau isod:

  - Nad ydi fframweithiau arolygu Estyn wedi cael eu diwygio llawer ers cyn argyfwng Covid-19.
  - Eglurwyd bod ysgolion dal yn ymdopi gyda phroblemau ychwanegol sy'n deillio o'r pandemig megis presenoldeb, lles, trosiant staff a cholled sgiliau sylfaenol.

- Er mwyn cefnogi ysgolion ar eu taith wella bydd pob ysgol yn derbyn cynllun cymorth unigryw fydd yn amlygu y gefnogaeth fwyaf priodol ar eu cyfer.

Rhoddwyd cyfle i aelodau'r Cydbwyllgor i rannu sylwadau a holi cwestiynau:

- Cytunwyd bod angen cydnabod yr heriau newydd sy'n deillio o'r pandemig. Cydnabuwyd bod angen i arolygiadau edrych ar ysgolion yn unigol. Pwysleisiwyd bod arolygiadau, yn gyffredinol, yn rhan allweddol o sicrhau bod disgyblion yn derbyn addysg o'r radd flaenaf.

- Nodwyd bod ysgolion hefyd yn delio gyda heriau newydd fel llesiant staff a disgyblion yn ogystal â materion fel y cynnydd mewn costau byw. Rhaid cofio bod ysgolion wedi tyfu i fod yn hybiau cymunedol mewn sawl ardal a bod maes addysg yng nghanol cyfnod digynsail.

- Cynigwyd y byddai'n ddefnyddiol i gynnig hyfforddiant i lywodraethwyr er mwyn sicrhau eu bod yn deall y Fframwaith Gwella Ysgolion newydd.

- Soniwyd y byddai'n ddefnyddiol derbyn mewnbwn gan Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru ar y materion hyn gan fod cryn amser cyn gellir mesur llwyddiant y gweithdrefnau newydd a bod llesiant staff a disgyblion ar lefelau pryderus iawn ar hyn o bryd.

PENDERFYNWYD

- Derbyn a chymeradwyo'r adroddiad sy'n amlinellu prif ffocws Rhaglen Waith GwE yn ystod Tymor yr Hydref a'r Gwanwyn 2022-23.

- Ysgrifennu at Weinidog Addysg Llywodraeth Cymru er mwyn derbyn mewnbwn.

- Trefnu cyfarfod gydag Estyn er mwyn trafod y materion hyn ymhellach.

9. CYNHADLEDD RANBARTHOL TYMOR YR HYDREF GwE

Cyflwynwyd yr adroddiad er gwybodaeth i'r Aelodau gan Reolwr Gyfarwyddwr GwE a nodwyd y prif bwyntiau isod:

- Cafwyd ymateb rhagorol i'r gynhadledd, gyda thua 500 o bobl yn mynychu dros y ddau ddiwrnod. Dyma'r gynhadledd gyntaf i GwE ei gynnal yn dilyn y cyfnodau clo.

- Rhoddwyd crynodeb o gynnwys y gynhadledd i gynnwys:

  - Sgwrs gan Dafydd Iwan i annog miliwn o siaradwyr Cymraeg.
  - Gweithdai ymarferol.
  - Sesiynau holi ac ateb.
  - Cyflwyniad gan yr Athro Graham Donaldson.
  - Ychwanegwyd bod pwyslais mawr wedi ei roi ar lesiant unigolion, arweinwyr a staff yn ogystal â'r proses addysgu ôl-Covid drwy gydol y gynhadledd.

Rhoddwyd cyfle i aelodau'r Cydbwyllgor i rannu sylwadau a holi cwestiynau:

- Mynegwyd diolchiadau i'r tîm busnes oedd wedi gwneud yr holl drefniadau i gynnal y gynhadledd ac eiliwyd bod yr adborth sy'n cyrraedd yr Aelodau yn gadarnhaol iawn.

- Gofynnwyd os oedd modd rhannu recordiad o araith yr Athro Graham Donaldson i'w rannu gyda'r Aelodau a phobl eraill nad oedd yn gallu bod yn bresennol, oherwydd yr adborth cadarnhaol.

Mewn ymateb i'r ymholiad am araith yr Athro Donaldson, nododd Reolwr Gyfarwyddwr GwE y gall GwE gysylltu ag o i weld os yw hyn yn bosib.

PENDERFYNWYD

- Derbyn a nodi'r adroddiad ar gynhadledd ranbarthol GwE.

Dechreuodd y cyfarfod am 10:30yb a daeth i ben am 11:50yb.

____

CADEIRYDD